

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Instructie voor gebruik:

Dit is het formulier voor de beantwoording van de Beleidskompasvragen ten behoeve van internetconsultatie. Per 29 maart 2023 worden bij nieuwe internetconsultaties de antwoorden op de vragen van het Beleidskompas gepubliceerd. Let op dat dit formulier op enkele punten afwijkt van het reguliere Beleidskompasformulier, aangezien dit formulier terugblijkt op de stappen voorafgaand aan de consultatie.

Alle tekstvakken in het formulier dienen te worden ingevuld en vragen mogen niet worden verwijderd. Indien het voorstel een technische wijziging betreft of om een andere reden beleidsarm is, kan bij de vragen die niet van toepassing zijn worden volstaan met het invullen van "n.v.t."

Verwijder de cursief gedrukte tekst na beantwoording van de vragen.

Titel:

Wijziging Besluit houders van dieren ten behoeve van de bestrijding van rundveeziekte IBR

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Direct:

LNV

Nederlandse rundveehouders en belangenorganisaties

- Melkveehouders
- Vleesveehouders
- Kalverhouders
- Hobbymatige houders
- Organisaties die zich met natuurbegrazing bezighouden

Indirect:

Dierenartsen

Veehandelaren

NVWA

RVO

Zuivelverwerkers

Rundvleesverwerkers

Laboratoria

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?
 - LNV: kennis van bestaand nationaal beleid en regelgeving en ervaring met wijziging beleid en regelgeving. Probleemeigenaar, gezien er aanpassing van wet-/regelgeving en/of beleid wordt beoogd.
 - NVWA: kennis van bestaand nationaal beleid en regelgeving, ervaring met verschillende uitvoeringsvraagstukken.
 - Royal GD: veterinaire inhoudelijke expertise op het gebied van Infectieuze Bovine Rhinotracheïtis/ Infectieuze Pulpovaginitis (IBR/IPV) en Bovine Virus Diarree (BVD). Er worden vrijwillige, private IBR- en BVD-bestrijdingsprogramma's voor de rundveesector uitgevoerd, met gebruik van automatisering, ICT-systemen en een databank. Ook heeft Royal GD veel ervaring met het uitvoeren van andere bestrijdingsprogramma's en dierziekte-monitoring via wettelijke taken.
 - Wageningen Bioveterinary Research (WBVR): veterinaire inhoudelijke expertise met betrekking tot IBR/IPV en BVD
 - RVO: ervaring met betrekking tot de registratie van gegevens in een databank, waaronder de identificatie en registratie van individuele dieren.
-
- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

- Oriëntatie/verkenningfase: LNV intern - opstellen Beleidskompas en verkennen mogelijkheden tot aanpassing van beleid of regelgeving. Produceren voorkeursoptie.
- Uitwerkingsfase: LNV met uitvoerende partijen – reflecteren op opties en bespreken voorkeursoptie. Er zijn werkgroepen gevormd waarin de verschillende belanghebbenden, alsmede deskundigen met specifieke expertises, zitting in hebben.
- Er is een stuurgroep gevormd, onder voorzitterschap van LNV, waarin bestuurders van de verschillende belanghebbenden zitting nemen. Ook hierin zijn de verschillende rundveesectoren (LTO Melkveehouderij, LTO Vleesveehouderij, Stichting Brancheorganisatie Kalversector, ZuivelNL, de Nederlandse Zuivel Organisatie, Free Nature en de Stichting Zeldzame Huisdierrassen/KleindierNed) vertegenwoordigd.
- In de Agrarische bedrijfstoets (Agro bedrijfstoets) is de praktische uitvoerbaarheid getoetst bij een panel van alle type agrarische ondernemers waarvoor de wetgeving gaat gelden. In het panel zaten rundveehouders uit de volgende sectoren: melkvee-, vleesvee-, kalverhouderij en natuurbegrazers.
- Vervolgfase: implementeren voorkeursoptie.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

IBR/IPV (Infectieuze Boviene Rhinotracheïtis/Infectieuze Pulpovaginitis) is een besmettelijke virusziekte bij runderen, die niet gevaarlijk is voor mensen. Het veroorzaakt gezondheids- en welzijnsproblemen bij dieren en leidt daarnaast tot forse economische schade voor rundveehouders.

Vanuit de private sector worden veehouders die vrij willen worden van IBR/IPV sinds ongeveer 2000 een vrijwillig privaat bestrijdingsprogramma aangeboden.

Sinds 2015 wordt de bestrijding van IBR/IPV verder gestimuleerd door ZuivelNL. Deze vrijwillige inspanningen zijn onvoldoende om IBR/IPV uit te roeien. Voor een succesvolle uitroeiing van IBR/IPV is het noodzakelijk dat alle rundveehouders deelnemen aan een verplicht bestrijdingsprogramma.

Uitroeiing van IBR/IPV in Nederland leidt, naast een hoger niveau van diergezondheid (wat ook bevorderlijk is voor dierenwelzijn) ook tot minder economische schade en een beter imago en handelspositie van Nederland, zowel binnen als buiten de Europese Unie.

Het kader voor dierziektebestrijding wordt voor een belangrijk deel bepaald door Europese regelgeving, specifiek de Europese diergezondheidsverordening (verordening (EU) nr. 2016/429). Dit kader biedt lidstaten de mogelijkheid om een Europese vrije status voor verschillende dierziekten te behalen.

Ook voor IBR/IPV is het mogelijk om een Europese vrije status te behalen. Hiervoor dienen minimaal 99,8% van alle inrichtingen met gehouden rundvee, vrij te worden van IBR/IPV. Op basis van vrijwilligheid zal dit benodigde percentage van 99,8% niet behaald worden. Hoeveel inrichtingen er momenteel vrij zijn van IBR/IPV is niet bekend.

Er is in overleg met de rundveesector besloten om het nationaal bestrijdingsprogramma maximaal vier jaar nadat de nationale regelgeving in werking is getreden, in Brussel ter goedkeuring aan te bieden. Op deze manier heeft de rundveesector de tijd om zich aan te passen en eventuele importstromen te verleggen wanneer nodig. Het nationaal bestrijdingsprogramma is gebaseerd op het private programma, dat is opgezet door ZuivelNL. Middels het nationaal bestrijdingsprogramma zal het toewerken naar de situatie waarin 99,8% van alle inrichtingen met gehouden rundvee vrij is van IBR/IPV soepeler verlopen en de Europese vrije status sneller worden behaald.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Bestrijding van IBR/IPV berust momenteel op vrijwilligheid. De sector heeft aangegeven een Europese vrije status voor IBR/IPV te willen behalen en heeft daarom in 2017 aan de toenmalige Staatssecretaris van Economische Zaken gevraagd om een nationaal bestrijdingsprogramma op te zetten. De Staatssecretaris heet destijds toegezegd om het reeds lopende private bestrijdingsprogramma met regelgeving te ondersteunen. Om de Europese vrije status te behalen is het noodzakelijk dat alle rundveehouders werken aan de bestrijding van IBR/IPV en daarmee is een verplichting noodzakelijk.

c) Wat is de omvang van het probleem?

In een modelstudie uit 2014¹ wordt de totale economische schade voor de rundveesector geschat op €15,5 miljoen per jaar, waarvan €15 miljoen voor rekening van de melkveesector komt en € 0,5 miljoen voor de vleesveesector. Besmette dieren dragen het virus hun leven lang bij zich (zij worden dragers genoemd) en kunnen dit in tijden van stress opnieuw uitscheiden. De aanvoer van deze besmette (drager) dieren is de belangrijkste risicofactor voor de verspreiding van IBR/IPV.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Er is momenteel geen beleid voor de bestrijding van IBR/IPV.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Als de overheid niets doet, dan zal de bestrijding van IBR/IPV voor een groot deel (op de deelnemende melkvee- en vleesveebedrijven aan het private programma van ZuivelNL na) van de rundveehouders blijven berusten op vrijwilligheid. In dat geval zal Nederland de ziekte IBR/IPV niet kunnen uitroeien en de Europese vrije status niet behaald worden, omdat voor een Europese IBR/IPV-vrije status minimaal 99,8% van de Nederlandse rundveebedrijven vrij moet worden van IBR/IPV. Daarnaast wordt dan niet voldaan aan de toezegging die de toenmalig Staatssecretaris van Dam heeft gedaan in 2017 om het lopende private bestrijdingsprogramma te ondersteunen met regelgeving (Kamerstuk 29 683, nr. 232).

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

¹ Santman-Berends et al. 2014. Herzien van en toevoeging van additionele scenario's aan de bestaande BVD en IBR simulatiemodellen: IBR-model. GD Animal Health Deventer, Netherlands.

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

- Een betere diergezondheid en dierenwelzijn van de Nederlandse rundveepopulatie.
- Minder economische schade voor de rundveesector door IBR/IPV.
- Een beter imago en handelspositie voor de Nederlandse rundveesector, zowel binnen als buiten de Europese Unie.

b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

- 2. Geen honger, wel duurzame landbouw en voeding
- 12. Duurzame productie en consumptie

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Het wijzigen van wet- en regelgeving, waarbij de bestrijding van IBR/IPV voor Nederlandse rundveehouders verplicht wordt, zal ertoe leiden dat alle rundveehouders IBR/IPV gaan bestrijden.

Het is kansrijk wanneer het bestaande private programma zo goed mogelijk kan worden voortgezet. Een groot deel van de rundveehouders (vrijwel alle melkveehouders en circa 20% van de overige rundveehouders) neemt hier al aan deel.

Ook in andere EU-lidstaten, zoals België, Duitsland en Luxemburg zijn vergelijkbare nationale programma's opgezet/uitgevoerd die tot een positief resultaat hebben geleid.

Door het private programma grotendeels te continueren, hoeft een groot deel van de rundveehouders (melkvee- en deel vleesveehouders) zich niet of nauwelijks aan te passen aan de nieuwe situatie.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

1. Een mogelijke beleidsoptie is om het bestaande private programma van ZuivelNL via regelgeving voor alle rundveehouders in Nederland te verplichten.
2. Een andere optie is het verplicht stellen om IBR/IPV besmette dieren af te voeren en gelijk te voldoen aan de eisen die gelden op het moment dat Nederland de bestrijdingsstatus of officiële vrije status voor IBR heeft behaald.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

1. Via deze optie valt te bewerkstelligen dat alle rundveehouders IBR/IPV gaan bestrijden. Het is ook mogelijk om maatwerk, of uitzonderingen, in regelgeving op te nemen.
2. Via deze optie zouden rundveehouders worden verplicht om dieren met IBR/IPV af te voeren naar het slachthuis of deze dieren buiten Nederland te brengen.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

1. Door de regelgeving te baseren op het bestaande private programma wordt de overstap voor rundveehouders die al deelnemen aan het private programma zo klein

mogelijk. Ook zal er voor de overige sectoren bekeken worden of er maatwerk geleverd kan worden d.m.v. uitzonderingen of opties in de vaccinatieplicht om ook voor hen de overstap zo gemakkelijk mogelijk te maken. Het draagvlak is in deze optie naar verwachting groot.

2. Dit zal echter veel weerstand opleveren in de rundveesector, omdat dit veel kosten met zich meebrengt. Het kan namelijk zijn dat een hoog percentage runderen van een veehouder drager is van IBR/IPV. Daarnaast mag de sector dan geen runderen meer importeren uit niet IBR-vrije landen zonder bepaalde voorwaarden. Dit heeft met name invloed op de kalversector die dit momenteel nog wel doet. Deze optie zal niet zorgen voor een soepele overgang zoals wel bij optie 1 is te verwachten.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

DPIA, Agrarische bedrijfstoets, ATR-toets en HUF-toets.

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Verplichte bestrijding van IBR/IPV via een algemene maatregel van bestuur, waarbij het besluit houders van dieren zal worden aangepast en de regelgeving wordt gebaseerd op het bestaande private programma. De vaccinatieverplichting zal enkele uitzonderingen kennen om zo te zorgen dat de stap voor alle type rundveehouders naar de regelgeving zo soepel mogelijk verloopt. Enkele zaken worden nader vastgelegd in een Ministeriële Regeling.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Dit zal worden gewogen in de verschillende toetsen die onderdeel zijn van het traject, namelijk de Agro bedrijfstoets, de HUF-toets (naar handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid en fraudebestendigheid), de wetgevings- en de regeldruktoets. Ook zal de amvb wellicht worden genotificeerd bij de Europese Commissie, na advisering door de notificatiecoördinator. Ook zal de amvb ter advies worden voorgelegd aan de Raad van State.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Dat ondanks dat de rundveesector in 2017 gezamenlijk heeft gevraagd om een nationaal bestrijdingsprogramma op te zetten, toch een deel van de sector de kosten zwaarder vindt wegen dan de baten.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

d) Op het moment dat de regelgeving in werking treedt, zal er een partij worden aangewezen om een databank te beheren. De vaccinatiegegevens en laboratoriumuitslagen worden vastgelegd in een databank. Er is een uitvraag gedaan voor partijen om zich te melden. Hierna is een intentieverklaring getekend met de Gezondheidsdienst voor Dieren (Royal GD), om voorbereidingen te treffen voor het beheer van een databank. Op deze manier kan gemonitord worden hoeveel rundveehouders vrij zijn van IBR/IPV en wat de vaccinatiegraad is. De NVWA zal handhaven als er niet wordt voldaan aan de vaccinatieplicht of aan de voorwaarden die behoren bij een uitzondering op de verplichting. Op basis van de gegevens van de databank en de NVWA kan worden geëvalueerd of het beleid leidt tot het beoogde doel om vrij te worden van IBR/IPV en de Europese vrije status voor IBR/IPV te behalen. Deze evaluatie zal periodiek plaatsvinden, over de termijn is nog niet besloten.